

อุตสาหกรรมโรงแรม

"โรงแรม" หมายความว่า บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว¹ ทั้งนี้ต้องบริการอาหารและเครื่องดื่มแก่ผู้เข้าพักตามต้องการใดควย ดังในมาตรา 25² กำหนดไว้ว่า เคหสถานใดใช้เป็นบ้านพัก กล่าวคือ ใช้เฉพาะเป็นที่รับบุคคลที่ประสงค์จะไปพักอาศัยอยู่ชั่วคราวระยะเวลาอย่างน้อยหนึ่งเดือนโดยผู้มีสิทธิให้ใช้มีได้ขายอาหารหรือเครื่องดื่มใด ๆ แก่ผู้พักเป็นปกติหรือแก่ประชาชน ไม่ถือว่าเป็นโรงแรมตามความหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้ นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติโรงแรมของประเทศไทย (Hotel Proprietors Act 1956) วรรค 1 (3) กำหนดว่า "โรงแรม คือสถานประกอบการที่ผู้ประกอบการจะต้องมีอาหาร เครื่องดื่ม และที่พักไว้บริการคนเดินทางที่จ่ายค่าบริการนั้น" ในปัจจุบันนอกจากบริการที่กล่าวแล้ว โรงแรมยังเป็นสถานที่พบปะประชุมแลกเปลี่ยนข่าวสารของนักธุรกิจเป็นที่จัดพบกันของสมาคมธุรกิจต่าง ๆ และหรือหน่วยงานระหว่างชาติ มีบริการจัดเลี้ยงเป็นกลุ่มใหญ่ และรับจัดงานพิธี³

ประวัติความเป็นมา

ในประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติโรงแรมขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2478 แต่มีได้หมายความว่า นั่นคือครั้งแรกที่ประเทศไทยเริ่มมีการจัดตั้งโรงแรม ประมาณว่าโรง

¹ เสถียร วิชย์ลักษณ์ และ สืบวงศ์ วิชย์ลักษณ์, พระราชบัญญัติโรงแรม 2478, มาตรา 3 (พระนคร : โรงพิมพ์นิติเวช, 2513), หน้า 2.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

³ "Bangkok's Historic Hotel The 80-year story of the "Oriental "Oriental" Bangkok World, Nov. 19, 1967. pp. 5 - 6.

แรมแห่งแรกที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทยคือโรงแรมโอเรียนเต็ล ตั้งขึ้นราว พ.ศ. 2430 ในขณะนั้นโรงแรมที่จัดตั้งขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันคือ โรงแรมสุริยานนท์ (ปัจจุบันคือโรงแรมมาแฉดติก) และโรงแรมรัตนโกสินทร์ (ปัจจุบันคือโรงแรมรอยแยล) โรงแรมโอเรียนเต็ลในสมัยนั้น นอกจากจะบริการที่พัก อาหาร เครื่องดื่ม แก่คนเดินทางแล้ว ยังจัดให้มีการแสดงดนตรี ร้องเพลง โดยนักกรอสที่มีชื่อเสียงจากต่างประเทศด้วย¹ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นบริการอย่างหนึ่งของโรงแรมชั้นหนึ่งที่สามารถทำรายได้ให้อย่างมาก นับตั้งแต่มีโรงแรมโอเรียนเต็ลเป็นต้นมา กิจการโรงแรมได้ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานครมีโรงแรมชั้นดีประมาณ 60 แห่ง มีห้องพักทั้งสิ้นมากกว่า 10,000 ห้อง²

ความสำคัญของอุตสาหกรรมโรงแรม

เมื่อประเทศไทยเริ่มทำการส่งเสริมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ นั้น จำนวนโรงแรมที่เข้าระดับมาตรฐานในกรุงเทพมหานครยังมีอยู่น้อยมาก คือมีอยู่ไม่เกินหนึ่งพันห้อง ส่วนในต่างจังหวัดนั้นโรงแรมระดับมาตรฐานที่จะรับรองนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้แทบจะไม่มีเลย รัฐบาลโดยการเสนอแนะขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.) ก็ได้พยายามส่งเสริมให้มีการลงทุนทางดานธุรกิจโรงแรม เพื่อให้มีจำนวนห้องสูงมากขึ้นทันกับความเจริญเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ใน พ.ศ. 2503 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร มีจำนวนห้องของโรงแรมที่ได้มาตรฐานอยู่เพียง 959 ห้อง แต่ใน พ.ศ. 2517 จำนวนห้องพักได้เพิ่มขึ้นถึง 9,861 ห้อง อันเป็นผลจาก

¹ "Bangkok's Historic Hotel The 80-year Story of the "Oriental" Bangkok World, Nov. 19, 1967 pp. 5-6.

² อ.ส.ท., หนวยรวบรวมและวิเคราะห์ข่าวสาร, "จำนวนโรงแรมในกรุงเทพมหานคร" (กรุงเทพมหานคร : อ.ส.ท., 2518).

การลงทุนของเอกชนซึ่งได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากรัฐบาล¹

อุตสาหกรรมโรงแรมนับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจเป็นอย่างยิ่งอุตสาหกรรมหนึ่ง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมหลักของธุรกิจการท่องเที่ยวสามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทยปีละเป็นจำนวนมาก ๆ นับแต่ พ.ศ. 2512 เป็นต้นมา รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจัดอยู่ในลำดับที่สามรองจากสินค้าออกอื่น ๆ คือ ข้าว ยาง หรือชาวโศค และตั้งแต่ พ.ศ. 2515 อัตราการเพิ่มของรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสูงกว่า 20 % ต่อปี (ตารางที่ 3 และภาพประกอบที่ 1) ใน พ.ศ. 2512 รายได้จากการท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับ 1,770 ล้านบาท พ.ศ. 2513 2,175 ล้านบาท พ.ศ. 2514 2,214 ล้านบาท พ.ศ. 2515 2,718 ล้านบาท พ.ศ. 2516 3,458 ล้านบาท พ.ศ. 2517 ประมาณ 4,292 ล้านบาท ข้อมูลเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมโรงแรมเป็นอย่างยิ่ง เพราะจากการสำรวจใน พ.ศ. 2517 ขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ (ภาพประกอบที่ 2) เกี่ยวกับการกระจายรายได้จากนักท่องเที่ยวนั้นปรากฏว่าค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศใช้จ่ายในประเทศไทยนั้น 50.97 % เป็นค่าที่พักและอาหาร เฉพาะอย่างยิ่งเป็นค่าที่พัก 30.63 % นั้น ย่อมหมายความว่า ใน พ.ศ. 2517 อุตสาหกรรมโรงแรมมีรายได้ประมาณ 1,240 ล้านบาท จากการให้นักท่องเที่ยวเช่าที่พัก ยิ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเจริญขึ้นเพียงใด นักท่องเที่ยวเข้ามาประเทศไทยมากขึ้นเท่าใด รายได้จากอุตสาหกรรมโรงแรมก็ยิ่งจะเพิ่มสูงขึ้นเพียงนั้น เพราะอุตสาหกรรมโรงแรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความเจริญก้าวหน้า อุตสาหกรรมโรงแรมก็ควรจะต้องขยายตัวตามไปในอัตราที่ใกล้เคียงกันด้วย

¹ อ. ส. ท. , หน่วยงานรวบรวมและวิเคราะห์ข่าวสาร, "จำนวนห้องพักของโรง
ในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2503 - 2517

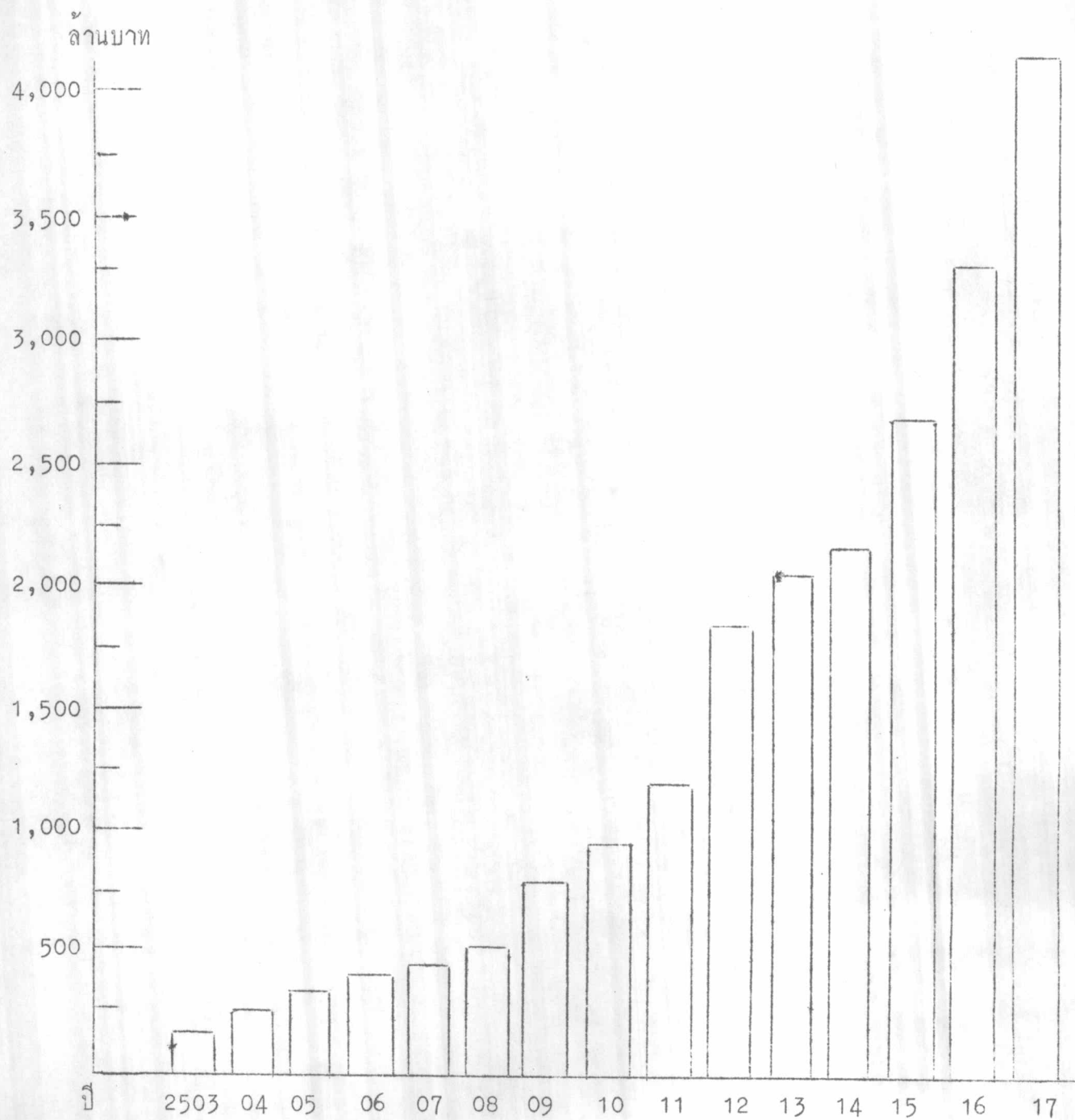
ตารางที่ 3
รายได้จากการท่องเที่ยว
ปี 2503 - 2517

ปี	ล้านบาท	อัตราเพิ่ม %
2503	136	-
2504	250	27.55
2505	310	24.00
2506	394	27.09
2507	430	9.13
2508	506	17.67
2509	754	49.01
2510	952	26.25
2511	1,220	28.15
2512	1,770	45.08
2513	2,175	22.88
2514	2,214	1.79
2515	2,718	22.76
2516	3,457	27.18
2517	4,292	24.15

ที่มา : หน่วยรวบรวมและวิเคราะห์ข่าวสาร อ.ส.ท.

ภาพประกอบที่ 2

รายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทย

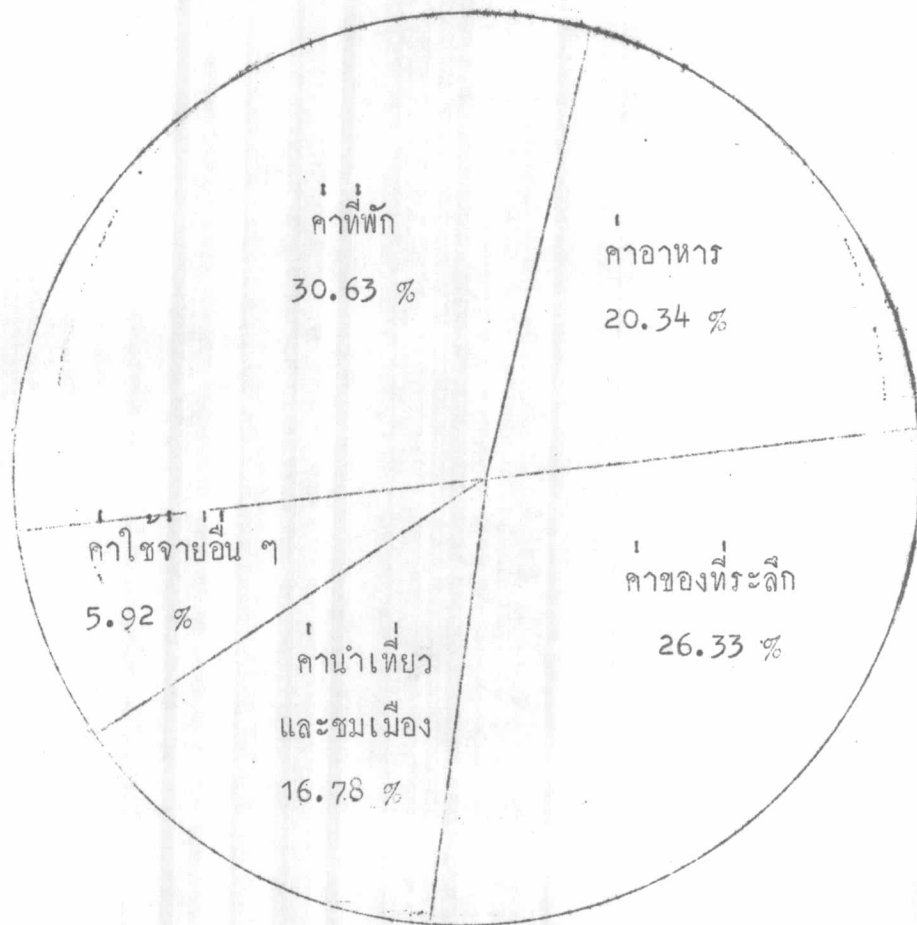

ที่มา : อ.ส.ท., สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในประเทศและนำเงินตราต่างประเทศเข้ามา
ใช้จ่าย ก็จะมีผลเท่ากับการนำเอาทรัพยากรมาผลิตเป็นสินค้าออกโดยได้เงินตราต่างประเทศ
ในสกุลต่าง ๆ เป็นเครื่องตอบแทน เงินตราต่างประเทศที่ได้รับมามีบทบาทสำคัญต่อ
การนำไปใช้แก้ไขการขาดดุลการค้าและดุลชำระเงินของประเทศ โดยเฉพาะประเทศ
ที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย ซึ่งมักจะประสบกับภาวะการขาดดุลการค้าและดุลชำระ
เงินอยู่เป็นประจำ เนื่องจากต้องซื้อสินค้าอุตสาหกรรมประเภทเครื่องจักรกลเพื่อนำมา
ใช้พัฒนาประเทศ รายได้จากอุตสาหกรรมโรงแรมจึงเป็นแหล่งเงินตราต่างประเทศที่มี
ความสำคัญมากทางหนึ่ง

อุตสาหกรรมโรงแรมเป็นกิจการที่มุ่งในด้านการให้บริการ จึงต้องใช้คนงาน
เป็นจำนวนมากในระดับความรู้ความชำนาญต่าง ๆ กัน เป็นอุตสาหกรรมที่ให้อาชีพแก่
ประชาชนคนไทยได้อย่างกว้างขวางอุตสาหกรรมหนึ่ง ใน พ.ศ. 2517 ประมาณว่า
มีคนทำงานในอุตสาหกรรมนี้ในกรุงเทพมหานครมากกว่า 13,600 คน

ภาพประกอบที่ 2
 การกระจายรายได้จากนักท่องเที่ยว
 ปี พ.ศ. 2517

ที่มา : อ. ส. ท.
 : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ลักษณะของอุตสาหกรรมโรงแรม

อุตสาหกรรมโรงแรมต่างไปจากอุตสาหกรรมอื่น ๆ กล่าวคือ ผลิตผลเป็นสินค้าและบริการโรงแรมเป็นเครื่องมือการผลิต เป็นวิสาหกิจที่มุ่งหมายในการขายให้ใครก็ได้ และให้คุมกับการบริหารงานและทุนที่ไต่ลงไป การผลิตสินค้าเริ่มตั้งแต่การผลิตอาหารเป็นงานจำหน่ายแก่ลูกค้า และยังขายเหล้า เครื่องดื่ม บุหรี่ ของที่ระลึก เป็นต้น แต่บทบาทสำคัญก็คือการผลิตบริการ ได้แก่ การให้เช่าห้องพักซึ่งรวมทั้งบริการอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การใช้ห้องโถง ห้องรับแขก สระว่ายน้ำ สวนดอกไม้ ห้องจัดงานเลี้ยง และห้องประชุม ฯลฯ ในความหมายทางเศรษฐศาสตร์ โรงแรมเป็นหน่วยผลิตเชิงซ้อน (Complex Productive Unit) ซึ่งบริหารงานด้านให้การต้อนรับมากมาย การจัดแบ่งงาน (Function) ของโรงแรมขึ้นกับการจัดรูปงานทางด้านเทคนิค ซึ่งทำให้เกิดระดับความสามารถและความถนัดงานโดยเฉพาะในระหว่างลูกจ้างและคนงานของโรงแรม ความซับซ้อนของงานโรงแรมทำให้มีการประสานงานโดยตรง (Direct Collaboration) ระหว่างบริการต่าง ๆ ชนิด เช่น ผู้คุมเรื่องเหล้า (Cellar man) จะต้องพร้อมที่จะจ่ายไวน์ให้กับร้านอาหารหรือบาร์ในโรงแรม แผนกซักรีดจะต้องแจกจ่ายผ้าสะอาดไปตามห้องต่าง ๆ นักบัญชีจะต้องบันทึกไว้อัตโนมัติเวลาว่าลูกค้าได้ใช้จ่ายเท่าใดบ้างในร้านอาหาร บาร์ คาเฟ่ของโรงแรม ฯลฯ ความซับซ้อนซึ่งกันและกันเป็นลักษณะพิเศษของบริการโรงแรม โดยเฉพาะเมื่อเกิดมีความต้องการแบบเฉพาะหน้าเกิดขึ้นในระหว่างวัน ระหว่างอาทิตย์ หรือตลอดปี ดังนั้นกิจกรรมของโรงแรมจึงต้องมีความยืดหยุ่นอย่างมากในการปรับให้เข้ากับความต้องการของลูกค้า¹

¹สมชาย หิรัญกิจ, "คำบรรยายประกอบวิชาการท่องเที่ยว" (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517)

ลักษณะของโรงแรม¹

1. เป็นสิ่งก่อสร้างที่เคลื่อนที่ไม่ได้ (fixed location) ไม่สามารถติดตามลูกค้าไปยังที่ต่าง ๆ ได้
2. การขายบริการจะต้องขาย ณ ที่ทำการผลิต ณ สถานที่ผู้ใช้บริการอยู่ และในเวลาที่ต้องการ ไม่ใช่ก่อนหรือหลัง
3. เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สามารถเก็บผลิตผลไว้ได้ ผลิตผลจัดเป็นสินค้าที่เสียได้ง่าย (perishable goods) เพราะห้องพักร่างแต่ละคืนจะทำให้เกิดการขาดทุนที่เอาคืนไม่ได้ (irretrievable loss) เนื่องจากห้องนั้นไม่สามารถเก็บไว้เพื่อให้บริการในอนาคตได้
4. ขึ้นอยู่กับแรงงานมนุษย์ มีขอบเขตจำกัดในการจะใช้เครื่องทุ่นแรงทดแทน
5. เป็นสถานที่ที่เปิดให้บริการต่าง ๆ แก่สาธารณะชน ทุกคนสามารถพักได้ (ยกเว้นเค็ทที่ไม่มีผู้ปกครองในบางกรณีตามกฎหมายและระเบียบวัฒนธรรม)
6. เป็นวิสาหกิจที่ขายสินค้าและบริการ ซึ่งต้องอาศัยการจ่ายเงินจากลูกค้าเพื่อชดเชยกับต้นทุนที่จำเป็น และให้โรงแรมได้กำไรพอสมควร เอกสิทธิ์ทางด้านราคาเป็นลักษณะเฉพาะตัวของวิสาหกิจโรงแรม อย่างไรก็ตามในบางประเทศรัฐจะเป็นผู้ให้เงินกู้ เงินช่วยเหลือ และสิทธิในการเงิน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมในโรงแรม และช่วยให้โรงแรมมีกำไร
7. ควรจะเป็นการบริการเฉพาะคน (Individual Service) แก่ลูกค้าแต่ละคนเท่า ๆ กับแกครอบครัว หรือกลุ่มบุคคลหนึ่ง ๆ แต่อุปสงค์จะมีลักษณะแตกต่างกันไปและไม่สม่ำเสมอ
8. เป็นการให้บริการเบ็ดเสร็จที่เป็นระเบียบ ซึ่งมีคุณภาพในระดับมาตรฐานหรือระดับเยี่ยม ห้องพักรวมห้องนำ หรือไม่มีห้องนำ อาหารในราคาต่าง ๆ กัน มีบริการซักผ้าซักแห้ง ชายไปสการ์ด ของที่ระลึก บุหรี่และเครื่องดื่ม ฯลฯ

¹ สมชาย หิรัญกิจ, "คำบรรยายประกอบวิชาการท่องเที่ยว" กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517), หน้า 16.

9. การลงทุนในอุตสาหกรรมโรงแรมต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก และส่วนใหญ่จะเป็นการลงทุนในสินทรัพย์ประจำ

10. อุตสาหกรรมโรงแรมต้องอาศัยบริการหลายอย่าง (Supporting services) ได้แก่ การขนส่ง การให้บริการคานอาหาร การให้ความบันเทิง การท่องเที่ยว

การจัดประเภทและมาตรฐานของโรงแรม

การแยกประเภทของโรงแรมเพื่อให้สาธารณชนและทางการได้ทราบนั้นเป็นที่ยอมรับทั่วโลก ในหลายประเทศมีการจัดแยกประเภทของโรงแรม อย่างไรก็ตามระบบการแยกประเภทย่อมแตกต่างกันไปแต่ละประเทศ เจอรัลด์ ดับบลิว แลททิน (Gerald W. Lattin) แยกโรงแรมในอเมริกาเป็น 4 แบบ¹ คือ

1. โรงแรมที่ใช้พักชั่วคราว (The commercial or transient hotel)
2. โรงแรมตากอากาศ (The resort hotel)
3. โรงแรมที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย (The residential hotel)
4. โมเต็ล (The motel-motor hotel)

การจัดประเภทโรงแรมโดยให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์จะแบ่งเป็นประเภทได้ดังนี้²

1. แบ่งตามมาตรฐานความสะดวกสบาย (Degree of Comfort) ตามประเภทของอุปกรณ์ที่ใช้ ขนาดของบริการ และราคาค่าบริการ
2. แบ่งตามความมุ่งหมาย (Purpose) ได้แก่ โรงแรมในเมือง บนภูเขา ชายหาด หรือสถานอาบน้ำแร่ เป็นโรงแรมประเภทค้างคืนเพียงชั่วคราว

1

2 เรื่องเดียวกัน

3. แขนงตามระยะเวลาการดำเนินงาน (Duration of Operation)

เช่น ฤดูเดียว สองฤดู

4. แขนงตามขนาด (Size) โดยนับตามจำนวนห้อง (แบบอเมริกัน)

หรือนับตามจำนวนเตียง (แบบยุโรป)

นอกจากการจัดประเภทแล้ว การกำหนดมาตรฐานหรือการจัดชั้นหรือระดับของโรงแรม ก็อาจเปลี่ยนแปลงไปได้จาก 2 ถึง 16 ชั้น เช่น ประเทศกรีซ มีโรงแรม 5 ชั้น บุลกาเรียมี 7 ชั้น ฝรั่งเศสมี 13 ชั้น เป็นต้น การกำหนดชั้นให้ตามตัวอักษร A B C D ในกรีซ ในอิตาลีใช้ตามตัวเลข ในจอร์แดนใช้จำนวนดาว ในฝรั่งเศสใช้ทั้งตัวอักษรและจำนวนดาว ความแตกต่างในการกำหนดมาตรฐานของโรงแรมของแต่ละประเทศ ทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบกันในแต่ละประเทศได้ เช่น โรงแรมสามดาวในฝรั่งเศสจะนำไปเทียบกับโรงแรมประเภท A หรือ B ของกรีซ หรือประเภท 1 ถึง 11 ของอิตาลีไม่ได้ ทั้งนี้เพราะมาตรฐานยอมแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ สหพันธ์องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวนานาชาติ (IUOTO) ได้กำหนดมาตรฐานสากลของโรงแรมไว้เป็น 5 ระดับ คือ

- โรงแรมชั้นพิเศษ (Luxury)
- โรงแรมชั้น 1
- โรงแรมชั้น 2
- โรงแรมชั้น 3
- โรงแรมชั้น 4

ซึ่งเป็นที่ยอมรับใน 62 ประเทศ เมื่อ พ.ศ. 2508

สำหรับโรงแรมในกรุงเทพมหานครที่เป็นที่พักของนักท่องเที่ยวหรือนักธุรกิจ
จำนวน 59 โรงแรมนั้น แบ่งเป็นโรงแรมชั้นต่าง ๆ ใคดังนี้

โรงแรมชั้นพิเศษและชั้น 1	ประมาณ 11 แห่ง	จำนวน 3,305 ห้อง
โรงแรมชั้น 2	ประมาณ 15 แห่ง	จำนวน 2,340 ห้อง
โรงแรมชั้น 3 และชั้น 4	ประมาณ 33 แห่ง	จำนวน 3,417 ห้อง

ในการกำหนดมาตรฐานของโรงแรมส่วนใหญ่จะถือขนาดการลงทุนต่อห้อง
อัตราค่าที่พัก ตลอดจนลักษณะการดำเนินงาน สำหรับประเทศไทยเรา การแข่งขันของ
โรงแรมยังไม่ได้มีการจัดแบ่งไว้เป็นอย่างดี สำหรับทางสมาคมโรงแรมแห่งประเทศไทย
แบ่งชั้นโรงแรมตามอัตราค่าห้องพัก (ตารางที่ 4) ซึ่งถ้าพิจารณาตามความ
เป็นจริงแล้ว การจัดแข่งขันของโรงแรมมักจะจัดตามบริการของโรงแรมที่ให้แก่ผู้เข้าพัก
ซึ่งบริการต่าง ๆ เหล่านั้นจะขึ้นอยู่กับขนาดของโรงแรมด้วย เช่น โรงแรมขนาด 50 -
100 ห้อง จะไม่มีสระว่ายน้ำ เป็นต้น เมื่อบริการต่างกัน การกำหนดอัตราค่าห้องพัก
ค่าบริการอื่น ๆ ก็ต่างกันไปด้วย โรงแรมที่มีบริการให้แขกผู้เข้าพักมากอย่าง และคุณภาพ
ของการบริการดี ย่อมตั้งอัตราค่าห้องพักที่สูง ในทำนองเดียวกัน ผู้เข้าพักที่ไม่ทราบ
ลักษณะของบริการมาก่อนอาจพิจารณาเลือกโรงแรมได้ตามอัตราค่าห้องพัก เนื่องจาก
โรงแรมที่มีอัตราค่าห้องพักต่ำกว่า จะให้บริการน้อยอย่าง และคุณภาพด้อยกว่าโรงแรมที่
อัตราค่าห้องพักสูงกว่า ตามลำดับ

---

¹อมรา ปาพานนท์, "อุตสาหกรรมโรงแรม", นิตยสารธุรกิจอุตสาหกรรม

1 (เมษายน 2516)

ตารางที่ 4

อัตราค่าห้องพักของโรงแรมในกรุงเทพมหานคร

ราคาห้องพักตั้งแต่ 3 - 8 เหรียญอเมริกัน	ราคาห้องพักตั้งแต่ 7 - 16 เหรียญอเมริกัน	ราคาห้องพักตั้งแต่ 14 - 31 เหรียญอเมริกัน	ราคาห้องพักตั้งแต่ 11 - 37 เหรียญอเมริกัน
มिरามา ริช มาเลเซีย บรูมา	เซนจูรี สยาม เพนนินซูล่า มาเจสติก เกรซ รอยแอนด์ เวียงใต้ ไทรคาเคโร ปาร์ค สากล	ฟลอริดา เฟิร์สต์ เอ็กซ์เพรส ชวลิต วิคตอรี ราชศุภมิตร เร็กซ์ ไทยโฮเต็ล	คุณิตธานี โอเรียนเต็ล สยามอินเตอร์ เพรสซิเดนท เอราวัณ ไฮแอทรามมา เซอรากัน อินทราวิเจนท์ มณเฑียร นารายณ์ เอเชีย มโนहरา อมรินทร์
4	10	8	13

ที่มา : สมาคมโรงแรมไทย

แต่เดิมประเทศไทยได้เคยกำหนดชั้นของโรงแรมไว้ในกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 กำหนด ประเภทโรงแรมใหม่เป็น 3 ชั้น คือ

- ก. โรงแรมชั้น 1 มีลักษณะดังที่กำหนดไว้ต่อไปนี้
  1. เป็นตึกหลังเดียวหรือหลายหลัง แต่ไม่มีลักษณะเป็นตึกแถว
  2. เป็นเรือนไม้หลังเดียวหรือหลายหลังก็ตาม แต่มีอาณาเขตเป็นสนามหญ้าหรือที่ว่าง สำหรับให้ผู้ที่อาศัยเดินเล่นเพื่อหย่อนใจ
- ข. โรงแรมชั้นที่ 2 มีลักษณะเป็นตึกแถวหรือแม่แต่บางส่วนจะเป็นตึกแถวก็ตาม
- ค. โรงแรมชั้นที่ 3 มีลักษณะเป็นเรือนไม้ แต่ไม่มีอาณาเขตดังกล่าวไว้ใน หมายเลข 2 หรือที่เป็นห้องแถว

ต่อมาข้อกำหนดนี้ได้ถูกยกเลิกไปโดยข้อ 1 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ.

2504)

ในปัจจุบันเนื่องจากข้อกำหนดต่าง ๆ ยังไม่เป็นที่แน่นอนสำหรับโรงแรมทุกชั้น ทางสมาคมโรงแรมจึงกำหนดแต่เพียงว่าโรงแรมชั้นหนึ่ง จะต้องมียุทธศาสตร์ดังนี้

1. มีเครื่องปรับอากาศ
2. มีโทรศัพท์ติดตอกภายใน
3. ห้องน้ำมีน้ำร้อนน้ำเย็นทุกห้อง
4. มีระบบความปลอดภัยที่ดี
5. มีสระว่ายน้ำ
6. มีพนักงานที่พูดภาษาอังกฤษได้

ส่วนหลักเกณฑ์การพิจารณาการเป็นโรงแรมชั้นหนึ่งของอุตสาหกรรมโรงแรม ซึ่งอยู่ในข่ายที่อาจได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มีดังนี้คือ

1. ถ้าเป็นอาคารตั้งแต่ 4 ชั้นขึ้นไป ต้องมีลิฟต์แบบทันสมัยให้บริการเพียงพอ แก่จำนวนผู้พัก และมีลิฟต์สำหรับบริการอีกต่างหาก

2. ต้องมีเครื่องโทรศัพท์หรือระบบการพูดติดต่อกายในและภายนอกโรงแรมได้
3. ห้องนอน ต้องมีห้องน้ำประจำทุกห้อง ห้องเดี่ยวต้องมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 15 ตารางเมตร ทั้งนี้ไม่รวมเนื้อที่ห้องน้ำ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 4 ตารางเมตร
4. เครื่องปรับอากาศทำความเย็นต้องให้ระบบควบคุมจากหน่วยกลาง (Central Unit) เท่านั้น
5. พรมปูพื้นต้องปูเต็ม (Wall to wall carpet) สำหรับห้องพัก
6. ต้องมีห้องอาหารและพื้นที่วางที่มีขนาดและเครื่องใช้เพียงพอที่จะให้บริการแก่ผู้มาพักได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนห้อง
7. ทางเข้าออกของร้านค้าของโรงแรม (Trade & Service) ต้องแยกไวต่างหากจากกัน เพื่อความสวยงามเป็นระเบียบและสะดวกเรียบร้อยแก่ผู้มาพัก
8. ต้องมีที่จอดรถได้ไม่น้อยกว่า 100 คัน สำหรับความจำเป็นในการดำเนินธุรกิจตามปกติ
9. บริการในคาน์ราคาร้านค้าอนุโลมให้เฉพาะการใช้สถานที่สำหรับบริการต่อไปนี้เท่านั้น
  - ก. ร้านขายของกระจุกกระจิกของโรงแรม (Drug store)
  - ข. ร้านตัดแต่งผมชาย - หญิง
  - ค. ห้องทำงานของบริษัทนำเที่ยว (Travel Agent, สาขาไม้ใช้สำนักงานใหญ่)
  - ง. ห้องจองตั๋วเครื่องบินของบริษัทการบิน (Airline Booth สาขา เฉพาะผู้มาพักที่โรงแรม)

สำหรับการพิจารณาแบบแปลนแผนผังโรงแรมที่จะขอต้งใหม่ขอของแผนกควบคุมโรงแรม กองทะเบียน กรมตำรวจ ได้ถือหลักว่า โรงแรมที่จะตั้งขึ้นใหม่จะต้องมีระดับมาตรฐานของการเป็นโรงแรมจริง ๆ ดังนี้

1. ตัวอาคารส่วนใหญ่จะต้องเป็นตึกนอกจากบางส่วนมีความจำเป็นต้องใช้วัสดุทนไฟ ก็ให้ใช้ได้ รวมทั้งผนังกันห้องพักและพื้นทุก ๆ ชั้น เว้นแต่ประตูหน้าต่างและวงกบประตูหน้าต่าง

2. จำนวนห้องพักต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 30 ห้อง ขนาดห้องพักให้มีส่วนกว้างและยาวไม่ต่ำกว่า 3.50 x 5.00 ตารางเมตร กักรวมเนื้อที่พื้นทั้งหมดไม่น้อยกว่า 14.50 ตารางเมตร โดยตัดเนื้อที่พื้นห้องน้ำ - ส้วม และผนังกันห้องออกแล้ว

3. ต้องมีห้องน้ำห้องส้วมประจำทุกห้อง ให้มีส่วนกว้างและยาวไม่ต่ำกว่า 1.50 x 2.00 ตารางเมตร กักรวมเนื้อที่พื้นทั้งหมดไม่น้อยกว่า 3.00 ตารางเมตร ไม่รวมเนื้อที่พื้นผนังกันห้อง พรอมควยเครื่องสุขภักดิ์ เช่น ฝักบัว อ่างอาบน้ำ เป็นต้น

4. ต้องมีห้องโถงหรือห้องรับแขกที่ไชรวมกันประจำทุก ๆ ชั้น ให้มีส่วนกว้างและยาวไม่ต่ำกว่า 4.00 x 5.00 ตารางเมตร กักรวมเนื้อที่พื้นทั้งหมดไม่น้อยกว่า 20 ตารางเมตร

5. ต้องจัดให้มีสถานที่กลางสำหรับติดต่อสอบถาม อำนวยความสะดวก (เคาน์เตอร์) ประจำทุก ๆ ชั้น

6. บันไดลูกตั้งไม้สูงกว่า 19 เซนติเมตร ลูกนอนไม้แคบกว่า 30 เซนติเมตร

7. สถานที่ขายอาหาร เครื่องดื่ม ต้องจัดสถานที่ขายให้เรียบร้อยตามแบบอย่างในต่างประเทศ

หลักเกณฑ์นี้ไคกำหนดไว้เมื่อเดือนสิงหาคม พุทธศักราช 2502

นอกจากโรงแรมตามความหมายโดยทั่วไปที่มีมาแต่เดิมแล้ว ยังมีโรงแรมที่พักซึ่งมีลักษณะพิเศษอีก¹ ซึ่งปัจจุบันในประเทศไทยก็มีการให้บริการลักษณะดังกล่าวนี้อยูควย เช่น

โมเต็ล คือโรงแรมที่สร้างขึ้นเพื่อสนองความประสงค์ของนักท่องเที่ยวซึ่งเดินทางควยรถ ในอเมริกาเหนือและยุโรป กิจการโมเต็ลขยายไปกว้างขวางมาก ความแตกต่างระหว่างโมเต็ลและโรงแรมไม่เป็นที่สังเกตเด่นชัด อยางไรก็ตาม การพัฒนา

---

¹สมชาย หิรัญกิจ, "คำบรรยายประกอบวิชาการท่องเที่ยว" (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517), หน้า 18.

เส้นทางเดินรถ ทำให้เกิดสถานที่พักซึ่งดำเนินการแตกต่างจากโรงแรมทั่วไปในด้านการสร้างอุปกรณ์ทางเทคนิค การติดตั้งเครื่องสุขภัณฑ์ ทั้งนี้เพื่อให้การบริการเป็นไปอย่างรวดเร็วกว่าโรงแรมธรรมดา เช่น บริการรถแท็กซี่ จะต้องดำเนินการทั้งกลางวันและกลางคืน ลูกค้าจะจอดรถไว้หน้าห้องพัก และจะใช้กระเป๋าเฉพาะที่จำเป็น ฯลฯ การสร้างไม่เค็ดบางครั้งก็หมายความว่าเพียงโรงแรมที่มีชั้นเดียวเท่านั้น

โรงแรม การ์นี (Hotel-Garni) ให้บริการเฉพาะห้องพักและอาหารเช้า โรงแรมแบบนี้สร้างขึ้นเพื่อให้บริการแก่นักเดินทางที่ผ่านไปมา โดยปกติมีเฉพาะในเมืองใหญ่ ๆ เท่านั้น

โรงแรม เพนซิออน (Hotel-pension) เป็นวิสาหกิจเล็ก ๆ เพื่อให้ลูกค้าได้เข้าพักอยู่ในระยะเวลานึงโดยจางลงหน้า โรงแรมชนิดนี้มีลักษณะเป็นครอบครัว

โรงแรมสำหรับการประชุม (Hotel for Conference or Seminar) โรงแรมเพื่อการประชุมหรือสัมมนา มักจะอยู่ในเมืองที่มีธุรกิจใหญ่ ๆ จะต้องประกอบด้วยห้องโถงกว้าง พร้อมควยโสตทัศนูปกรณ์ มีอุปกรณ์สำหรับการเลขาณการ การรับและเครื่องฉายเอกสาร ในประเทศไทยโรงแรมที่จัดบริการสำหรับนักท่องเที่ยงได้ให้บริการทางคานนี้ควบคู่กันไปด้วย